

— kazetenn ar stourmoù e breizh —

bremañ

NIV. 12-13

EVEN - GOURE - EOST 1982

10 lur

HA SKOLIOU DIWAN ?

Lizhiri

Pañsout a rafe din respont da bemad Jorg Gougen embannet e niverenn 45 C'hoant diabar-honn ar C'hendalc'h Keltiek Etrevoudel e Lannonn, BRILLI etre an 18 a viz Gouere hag an 23 a viz Gouere 1981.

Oabl eo 'oa ar C'hendalc'h-honn anezet mat ha karr e Breizh, sikourer gant kêr-lannonn. Ar wech kentañ eo din mont d'ar C'hendalc'h ha kavet 'm eus em tu gentil ha piz-tu, dedennus ha deket em eus ur bem traoù diabar-honn Keltia a-benn. Bez 'oa tud d'arist na felle ket dezho komz na galleg na saoneg kennebet.

Oabl em eus traoù ivez na felle ket din gwelout. Troc'h 'oa ar C'hendalc'h etre daou e gair-tones : tud Breizh-Veur, tud Bro-Iwerzhon ha Breizh. E-pad ur fest-noz 'm eus klevet ur saoneg eus karnes o larout : "Ar Trevadenn ha kembreis a so implouzieren". Klevet em eus ur C'hendalc'h o larout "Tud Bro-Iwerzhon a so droc'h forah penaos". Met pa 'm eus gweliet meur a dembrad o vont kais pa veze kaset ur gannouer evit Bobby Sands, 'oa triat oa o'hallon.

Ar gannouer 'oa e-pad ar vadadeg veur. D'ar mare-se 'm eus gweliet piz 'oa o ren ar C'hendalc'h. An holl aferioù 'oa bet diviset e saoneg d'arist hap komz gant keltiek abert. Mont a ras mat gant traoù ar bevedouer mat pa 'oa d'arist gant 'oa tu d'ar C'hendalc'h kas ur pellekrid d'an Itron Thatche a-enep d'an have-dibit a oa en e gerra ne felle ket da Gembreis na d'an dud eus karnes-veur ober tre pa des. Bez 'oa da dud Breizh-Veur ren war ar C'hendalc'h gant Lannonn ar Saonon a-enep d'ar Geltaid. Ret 'oa d'ar C'hendalc'h a-benn lezel ar pellekrid "war an dail" er-piz na lare ur den eus Bro-Gembre. Ne oa ket ar C'hendalc'h e Breizh-Veur. Piz 'oa neuze an Iwer-

laourien ? D'am memon, tud Breizh-Veur gant apred ar saonon hag hini Thatche? Emao o'h em e c'houlenn da betra 'servij ar C'hendalc'h neuze. Ne veze ket komz ar yezhoù keltiek e-pad bodadegoù pouezañ ar C'hendalc'h. Komzet 'oaus keltiek gant ar etrovl-ladù labour) ha ne oa ket tu deomp haroñ her breudeur a ves o stourm evit diadibidig Bro-Iwerzhon a-benn. Ma 'fell da dud Breizh-Veur stourm gant ar Saonon a-enep o breudeur geltaiek da betra 'servij ar C'hendalc'h ? Ret 'oa deomp sikour Iwerzhoniz toull-boc'h'at e Long Keab !

Ar memes tra eo evit CAIN. Da betra 'servij CAIN ? Bez 'oa 24 bajenn e-barsh an niverenn diwezh ha 17 e saoneg. N'eo ket ar saoneg ur yezh keltiek ! Da betra e servij ar saoneg e-barsh ar gelaouenn geltaiek ? Tu a so skrivet an havelep penad e meur a yezh keltiek. Tu a so montañ nebeutoc'h a bemad ivez. Perak ar 'm eus gweliet meur a dembrad o vont kais pa veze kaset ur gannouer evit Bobby Sands, 'oa triat oa o'hallon.

Ar gannouer 'oa e-pad ar vadadeg veur. D'ar mare-se 'm eus gweliet piz 'oa o ren ar C'hendalc'h. An holl aferioù 'oa bet diviset e saoneg d'arist hap komz gant keltiek abert. Mont a ras mat gant traoù ar bevedouer mat pa 'oa d'arist gant 'oa tu d'ar C'hendalc'h kas ur pellekrid d'an Itron Thatche a-enep d'an have-dibit a oa en e gerra ne felle ket da Gembreis na d'an dud eus karnes-veur ober tre pa des. Bez 'oa da dud Breizh-Veur ren war ar C'hendalc'h gant Lannonn ar Saonon a-enep d'ar Geltaid. Ret 'oa d'ar C'hendalc'h a-benn lezel ar pellekrid "war an dail" er-piz na lare ur den eus Bro-Gembre. Ne oa ket ar C'hendalc'h e Breizh-Veur. Piz 'oa neuze an Iwer-

Ret eo deomp d'abert, d'am memon : ni a so keltiek pe saonon, Bretoned pe Galloand, gerra ne felle ket da Gembreis na d'an dud eus karnes-veur ober tre pa des. Bez 'oa da dud Breizh-Veur ren war ar C'hendalc'h gant Lannonn ar Saonon a-enep d'ar Geltaid. Ret 'oa d'ar C'hendalc'h a-benn lezel ar pellekrid "war an dail" er-piz na lare ur den eus Bro-Gembre. Ne oa ket ar C'hendalc'h e Breizh-Veur. Piz 'oa neuze an Iwer-

Tinososa Bridjman
Tann-Isig Day

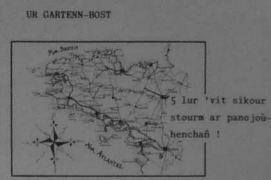
LIZHIRI DA VREMAN

Mignonad kêr, Koumanantet an da Vreman ha besech 'kavan traoù dedennus ha pouezañ emet.

Mignonad kêr,

Mignonad kêr, C'hoant bras 'm eus larout deoc'h e kavan "Bremad" dedennus ha talvoudus. Spi am eus 'oa kendalc'h'at embannour ho kelaouenn. Spi am eus touz 'oa tu deoc'h embann "Bremad" bep stiban a-benn nebeut rak tu 'oa deskiñ kaisig a traoù gant ho kelaouenn. I Gouere, evit ur Vreman diabar-honn 'm eus 'oa deomp sikour Iwerzhoniz toull-boc'h'at e Long Keab !

Tinososa Den ar Pont.

PROFOU

Trugarez bras, ur mell aeral a rankomp laret da gentañ d'ar re a sikour ac'hanomp. Kaset o deus 110 lur deomp dibaoe penn kentañ ar bloavezh.

Dalc'hit d'ober e-gia-mañ hag e vo bravoc'h ho kazetenn.

boareen all 'so ive evel just vit na teo- lo Bremad a-benn da sont er-maez bep mis; lakaat ar gasetenn e-barsh ar stalioù, gver-

KENDALC'HOMP

UR BLOAVEZH-STOURM NEVEZ A GROG EVIT SKOL AN EMSAV GANT DAEL (EMPOD VEUR AR 4 HAG AR 5 A VIZ MEHEVEN, UR BLOAVEZH BRUET-HET MAT PA GUEZER E OA 66 E MUDOC'H A IZILI ENSKRIVET-HET AR BLOAVEZH DIMAZHON HAG E OA DEUT D'AN DAEL UN 33 E BENNAK A BID OUIZPENN IVEZ. A-BRA SUR EO BET BROUDET AN BID GANT AR STOURMAOÙ DIMAZHON KASSET WAR-BAOK GANDOMP, AR FAKELLOU-HENCHAN HAG AN YEVEDIDIGEZH. MANIFESTADIG DIAN HAG E DEUS DOBET OUIZPENN 3000 A DUB E KEMPER D'AR 16 A VIZ MEHEVEN A ZO IVEZ UN TAOI BRAV EVIDOMP PEGRIT E TISKUIZ ARANAKADENNOU UN EMGANN A ZO BET DIBUET-HET GANDOMP E STAJ LANRI E DIBENN 1975 HA DIVIZET DA VAT E-KEZE DAEI 1976 E MIB.

BRAV EO IVEZ GWELOUT E OA DEUT ENO SINDIKAD SKOLAEREN SNI AR MORHIAN, VED KET DRE ERGOUZHER. MET DRE BIEZH AN DAREMPRED SKOULIET EN TALBENN SEVENTHAUREZ ARANAKOZ E-LABO MA KEMPERD PERZH DIBAN. EVIT DIWAN, NA PECEMENT A AMER HAG A NEZH ION EUS GOUZTELET ABAD AR PENN-KENTAN... BE- TEX DIBONJAL AR PERREZT A-VECHOU. MET, PA NE VEZER KET GWALL NIVERUS E RANKER OBER DIBARH, HAG HENNEZH A OA BET LAKAET UR PENN-ARAOK.

EVIT KELDUR SE ER RANDEL C'HOAZH AL LABOUR A CHOM D'OBER EVIT MA DIBELLO POUL VREZH BEVAN. HA NENNET START E RANKER BEZAN EVIT E GAS DA BENN. MA 'Z EUS DEUT UR STARTIENN NEVEZ DEOMP GANT TREC'H AN TU KLEIZ ER FRANS, E WELOMP SKLAER NE VO GOUZKET AN DISTERAN TRA NEMET GANT UR YUL DIBLAG. RANKIT A BEVET DIBEREN HON BAKULAGAD HA GWELOUT PREDEN PALL EO AET STAD NOR YEZH E RIBEZ ER GYVEDIDIGEZH. EVIT AN IZILI EUS SKOL AN EMSAV AET DA VRO-GERB, NEVEZ 'ZO, EO ANATOC'H C'HOAZH AN ORA-SE MARTIJE P'OD DEUS GWELET E OA EUS KELAOUNNOU GALLID POMEZHEZ E-LEIZH. CHADENNOU RABDIO HA TELE E GALLEG PENN-DA-BENN, UR VELESTABURGHEZ E GALLEG PENN-DA-BENN, UL LEZENN O REDIAN AR STALIOU DA LAKAAT ENSKRIVAROURIOU E GALLEG HEPKEN. HA KOUSSKOUBE AN GANT TUD AR C'HOAZH DA DOLL C'HOAZH O YEZH. HOR CHANS NEMET EO E YEZH BRESAN KELLEZ TONNOC'H KALON HON C'HEVREZIOU OHER AR BRIZHONED. MET N'EO KET A-KALC'H. PIV A BAYO AL LABOUR ?

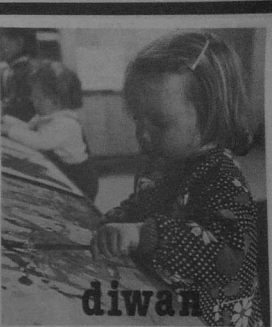
KIRIHEGHEZ "AN EMSAV" HAG UN TOULLAD INTERAKTUALED A VO GWALL BOINER WARC'HOAZH MA N'EOU MUI ANV KEN EUS POUL VREZH DRE ZINGAST PE ZISUNVA-NIEZH KALZ EUS HEC'H "IZILI". KLEMM A BEER ALLES A-ENEP "AR STAD C'HALL". MET PETRA A BEER EVIT CHROCH AN TRAOI ER VIBEZ POMEZ ? KLEMM A BEER IVEZ NE HA RET AR STROLLAKOZ BRIZHIOZ O LABOUR. ME PETRA A BEER EVIT MONT E-BARZH, KEMER AR PENN ANEZH DIOGHEZ RET PE NEUZE OBER AR PEZH NA REONT KET.

BRAS E C'HELEFE BEZAN HON NEZH DREIST-HOLL ER UR GYVEDIDIGEZH MA SE-BLANT BEZAN DIAESOC'H-DIAESAN ENET KAOUT TUD DA GEMER KARGOU, BROUDET MA VEZER GANT AR SPERED "PEP HINI DIOGHEZ ER DUD" PE EN E STROLLIG, KENTOC'H E-GERT GANT SONJ UR GOUZTELET DA SEVEL. DAONST HA N'EOU KET E BIEZH AN 2000 PE 3000 KUMMANTER EVIT AR GAZETENN VREZHONED EMPOD O SEVEL.

MENNAD SKOL AN EMSAV EO OBER EUS AR BRIZHONED UR VEC'H KEVREDIGEZHIL EVIT UR BOUL MESTREZ KED ER BIEZH. UN TAMM MAT A HENT HON EUS HULLIET DI-JA. GANT STOURMOU REZIS EVEL DIWAN, EVEL AR PANOJOU-HENCHAN, LAKAAT BRIZHONED ER VIBEZ PUBLIK, EVEL KEMET OBER ALL A RENOMP O KEMER PERZH E BIE-HEZ POUL VREZH EO BRADOMP O SONJ TIEZKIT AR PAL A ZIKSKIRKOMP. SKLAER EO EZHOUM ZO EUS AN HOLL DUD EVIT-SE. HEVEZ HON NEZH E YEUDIP A-BENN. DA DEP HINI D'OBER E SONJ BRESAN.

RANN AN DIAVAEZ, SKOL AN EMSAV.

- AR BUREV NEVEZ		
RANNOU	PENN	SKOAZELLER
1- DIABARZH	Yann-Baol AH BLEIZ	
2- DIAVAEZ	Tangil LOUARN	Mikael RAUHI
3- EBHANN	Y-Fanch JACQ	
4- SKIGNAN	JIL KILLEYERE	
5- BREHAN	Manag OLLER	Sanja STOJANOVIC
6- HERERDIZ	Y-Fanch KERRIZ	
7- STAJOU	H.Fransoaz TROADEG	
8- KELENNOURIEZH	Mark KERRAIN	
9- STOURMOU	Charlie GRALL	Martiel HERARD

diwan gouelioù an hañv

- 1. A VIZ GOUERE : GOUEL SKOL PLOUILLIG GANT SOUBENN PESKED HA FEST NOZ
- 2. A VIZ GOUERE : RUOCI STROBET E LESNEVEN.
- 3. A VIZ GOUERE : FEST NOZ E FOEN.
- 4. A VIZ GOUERE : GONDAL E GUILTALMEZ GANT FEST NOZ.
- 5. A VIZ GOUERE : FEST NOZ E LOKORN.
- 6. A VIZ GOUERE : TRI YANN, SERVAT, NEM CE-LESTE E LANNILIZ.
- 7. A VIZ GOUERE : FEST NOZ E FOEN.
- 8. A VIZ GOUERE : FEST NOZ E ST MARIN E BRO VIGOUEN.

→ NEMET PERZH E STAJOUOÙ S.A.E. goulenit ar gartenn, evit sikour stourm ar pannelloù lezh. 5 lur an euz.

M'HO PEUS C'HOANT
MONT E DAREMPRED
GANT SKOL AN EMSAV

M'HO PEUS C'HOANT GOUZDUT HIROC'H DIBAR-BENN STOURMOU L'HESSURT, EMBAKAROURIOU, STALIOU SKOL AN EMSAV.

SKRIVET DA : SKOL AN EMSAV
8 STRAD HAOCH
35000 ROAZHON
PELLEGHEZ D'AN 30.09.15.

SKOLIOU DIWAN

Peseurt hent evit an deskadurezh e brezhoneg

Ouspenn 3000 a dud zo deuit evit manifestadeg DIWAN d'an 19 a viz Even. N'eo ket tre eo, pa soñjer ne oa ket 1000 den evit an hini diwezhañ sozet evit ar brezhoneg. Santet ez eus bet gant ar Vretoned e oa penezus DIWAN, hag e oa un doare efedus da ziskuez e oa PoblVreizh gouest da gemer hec'h aferioù e karg.

N'eo ket echu stourm DIWAN, goude manifestadeg Kemper ez eo bet degeneret Burev Diwan gant rener kabined Savary e Minister an Deskadurezh, e Paris d'ar mare'her 23 a viz Even. Displeget ez eus bet da Ziwan kinnigoù Minister an Deskadurezh evit kelenndurezh ar brezhoneg, hag ivez kelenndurezh e brezhoneg.

Ar wech kentañ eo deomp klevout ur ministr o kuzc'hus "Deskadurezh e brezhoneg". Kinnig a ra e vefe divyezhek klasoù zo en deskadurezh-stad (skolioù Mamm ha skolioù Kentañ Derez), da larout eo, e vo kelennet istor ar vro, sonerezh, sportoù(1) e brezhoneg. Gouennet ez eus bet sikour digant Diwan rak anavez a ra Renner Kabined Savary, an Aotrou Gasol n'eo ket sur e vefe ar skolerien skummet e diabarzh an deskadurezh barrek d'o-

ber al labour-se ! Laret ez eus bet da Ziwan e yefe buanoc'h gant he sikour met forzh penaos e vefe graet.

Souezhus eo se-mestra e sonje da dud barrek war ar bedagogiezh e vefe gouest bugele ha n'int ket brezhonegerien, da heuliañ kentelioù, (sonerezh pe istor, n'eus forzh ije brezhoneg er c'hentañ derez : pa ne vo bet klevet ganto neset un nebeud rimadelloù er skol vamm.

Displeget ez eus bet neuse gant dileuridi Diwan e oa peilioù derc'hel d'ar skol vamm e brezhoneg penndabenn ha goude, tam-tam, dekliañ an holl danvezioù e galleg evit bezañ divyezhek e gwirionez. N'eo ket bet laret deomp e oa fall an dra-se met kompren a rit, stad ar brezhoneg a zo ken traouez sard eo ret mont buan, buan tre : kalz gwelloc'h eo lakaat un tamm brezhoneg e pelec'h neuse !

Met perak ne vefe ket eus an daou : skolioù e brezhoneg gant ar galleg o tont tamm-tamm, ha skolioù e galleg gant ar brezhoneg o tont ivez tamm-tamm ?

War a schiant n'eo ket an dra-se a zo bet divizet gant ar Minister : ne vo ket kinni-

get da ziwan bezañ enframmet diouzh, neset ma vefe a-du gant sisten pedagogel ar stad (sportoù, sonerezh, istor e brezhoneg).

Met ma fell da Ziwan derc'hel d'ober jedonedezh e brezhoneg e kinnig derzi sinañ an emglev rak, abaoe an 10 a viz Mae, pa glasker sevel ur servij publik ledan, laik ha demokratel, n'eus mui tu da sinañ kontradoù.

Studiet e vefe e-barzh an emglev ur gartenn skoliata hag ivez samad ar yalc'hadoù a vefe roet da Ziwan evit derc'hel d'ober skol d'ar vugale e yezh hon bro.

kinnig-labour DIWAN

KLASK A RA DIWAN
MISTRI-SKOL PE MESTREZED-SKOL
EVIT HE SKOLIOU.
MA PEUS C'HOANT LABOURAT E BREZHONEG,
DRE AR BREZHONEG,
SKRIVIT DA Z/DIWAN
29214 TREGLOU
Pg (98)04.05.42.

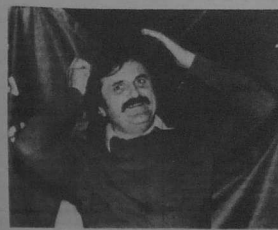
Dael Ispiall Diwan a zo bet dalc'het d'an 10 a viz Gouere 82 evit respont da ginnigoù ar stad ; da heul an Dael e vo un degag gant ar Rektar evit studiañ an traoù war ar pleustr.

Elena Riou.

okitania: ur skol frouezhus

Dalc'het e vo tro an 22 a viz Kost ar skol-hab'oksitanez, "Escòla Occitana d'Estiu" e yezh ar vro, "EUE" evit skrivañ herroc'h. E-barzh ul lise e vo graet, e Vilanva d'Oit, da laret eo, e-kreiz kornog ar vro.

N'eo ket tre EUE ur staj e-giz ar re all (ur bern a ve e-pad an hañv e meur a lec'h eus Bro-Okstania) dre penn d'ar spered a zo gant ar re e kas an traoù en-dro. Bos' e c'hallar laret e antenn ar staj e levezon, n'eo ket war an departaman (Lot & Garonne) nag e-pad ur sishuvnezh nemetken, mes war ar blaas-pad hag ar vro en he fesh an hini eo, petra bennak ma tigas d'ar mare-

Marc'he Enquis, "Tad" an E.O.E.

se ur pennad startijenn ouzhpenn d'ar c'hornbro e-keñver ar yezh hag ar savadur "oc". An emhannadurioù a zo ar muiañ brudet. Kaset e vez da benn, bep bloaz, ul labour bennak a vo embanet war-lerc'h. Moien 'zo da skour ober anv eus al levri-chimiezh, bet savet gant ur c'helenner eus Marbenna ; lere ar barzh brudet Paul Froment, ur barzh labourer-douar e penn kentañ ar c'hantantev ; notennet eo bet al levri evit adedebenn anezhañ ; fardet 'zo bet geriadurioù ha yezhadurioù e-stum karnedeù bihan, aesoc'h an taplij amezho. Morse ne vez pell al levrioù-se da vont da hec'h gant ar brañ-mat he deus tarpet EUE evit he labour

aspart. Ouzhpenn-se, erel-just, e ya kenteelioù-yezh d'ober danves ar sintivezioù, dre live pe dre ranvyezh. D'an noz, avat, e vez bellhadegoù e-giz e-barzh forzh peseurt staj, desket e vez kaset ha dalc'het e-giz ar vro. N'eus ket pell int krog da embann ur gasetenn gant EUE, dezhi da vesañ ul liam etre ar stajidi : "Camina d'Estiu" (hechoù hañv) eo an anv a zo bet laket dezhi.

Ar peñ penezusañ marteze eo bodañ tud e tont eus kesent ranvro a zo e Bro-Okstania, e-skour ar stajidi all, a zo troet anezhe war ur c'hornbro nemetken, e-keñver yezh, dalc'h, hag all...

Joel Donnat

KEMENNADENNOÙ

MONT DA VRO IWERZHON

Savet o deus studierien Gevrenn Geltiek Skol-Veur Breizh-Izel e-ostep d'an doare n'o deus ranket tremen o arnodennoù er mare-sañ.

Daout ma 's eus bet krouet ur Gouarnamant gant ar brezhoneg ha deus graet kais bezañ ouzhpenn 300 studier enskrivet ez eo kriet gwelout n'eo ket bet roet d'ar Gevrenn Geltiek c'hoazh an arc'hant ret evit ma vo tu d'ober skol en un doare derost.

Anat e oa dreist-holl er mare-sañ pa veze gwelot ur bern studierien e tregos ar Gevrenn hag o c'helennerien o lakaat anezho da dremen arnodennoù dre gomz adalek 8 eur

diouzh ar beure betek 9 eur 30 pe 10 eur diouzh an noz eo ur c'hoas a-sav ur pennadig asper da greizioù da luskad ur sandalc'h.

Gouennet o deus studierien ar Gevrenn Geltiek ma vefe graet un des bennak gant pennoù bras an deskadurezh : dreist-holl krouañ postho-kelennerien ouzhpenn ar Gevrenn evit ma c'hellfe an arnodennoù bezañ tremenet en un doare derostoc'h ar bloaz a zeu hag evit ma c'hellfe resp kredid en ur goul gerdon da ziorron ar c'helenner brezhoneg a-berzh ar gouarnamant.

Kuzul Studierien ar Gevrenn Geltiek, Skol-Veur Breizh-Izel

TILEIC KALON
KRAMPOUEZH
MAT !
806 DE LA
WOLFEUW 32
79.00.13

Ur voaj da Vro Iwerzhon a vo gant Kristienon Vreizh eus ar 27 a viz Gouere d'ar 7 a viz Kost. War-dro 1.000 lur e kounto. Skrivañ da "Kristienon Vreizh" - 1 Square d'Oslo - 35000 ROAZHON.

AR FALZ - SKOL VREIZH

14vet kendalc'h-Staj brezhoneg : Deus an 29 a viz Kost (mab'an 3 a viz Gouere) 82 - En Enes-Vaz Ostalant Ar Re Yaouank Tri live a vo : Dermañdi-d'an daoulaam Derzhi krouañ Evit brezhonegerien an-part.

Gwellet vo ar Film "N'omp ket Platererien", bellhadegoù, fest-noz, kuzenadennoù, savadennoù-dia-po war istor Breizh, buhez ar maez, oar sur-dro ar vugale...

Skrivañ da : Ar Falz - 8, Aotrou Louque - 29210 Montreuil

YUN EN EUSKADI

Dibaos ar c'hentañ a viz Even e oa pevar euskaldun yaouank o yunad en 1112-Veur Baiona, evit ma vo digemet en deskadurezh-stad, petramant sikouret da vat. Kevredigezh Kastalak Euskadi an Harternoù ; Skaska (ar gavel) ; ha dreist-holl, ma vo disklaret gant ar Stad O'hall e int skolioù-pohl o tegas d'an Euskari e pesh na o ket bet hiskañz roet dezho an distroer brezhoneg anezhañ gant ar gouarnamantoc'h a-zehou.

A-benn neuse int bet touellet a-walc'h, gwaloc'h evidomp zoken, pa 's eus ket bet roet un antroegerezh euskareg da Skol-Veur v-Bourdail.

Savet o deus buan a-walc'h ar strolladoù abertal ha demokratel, a-da gant soñjoù ar yun-nerien.

Fommoc'h e tevel ar gaoz ganemp diwezhañ, ha keleier a roimp deoc'h amañ diwar-benn ur c'hrogad a zo kalz, hag a zo abouez bras deomp outen anezhañ, gant an tost e-keñver laket an eil re ouzh ar re all e pennoù Aotrounez ar Stad.

Iaguna.

Ha toc'h hor eo hor boull zvuaz

Ha pa grego an tre de brezil-bed ? Ar brezil-se a gouezh war hor choug kent ne vo aet da huc anzerzh ar c'hanter-mañ, noarvat. Hell-lazhadeg an denelch a vo, sur-mat, ha ni oc'h asantiñ ouzh ar brezil vel ouzh tonkadur dibleg ar bed hag an dud.

Hag eo ar brezil-liou an dra reizh-natur o c'hoarvezout a-bep eil gant ar maredoù nann-bruzel vel an amzer c'hleb a-bep-eil gant an amzer skarnill.

Gant an dud a-unan pe a-stroll 'vez engannet ha brezil-liou etreso "da wellat hon deareoù bevañ" a-bervez. Ha petra ober bremañ da la kart anat d'an holl dud d'an holl bablloù, n'eo ket o vernañ binviñ brezil e vo tu desho da vevañ sioul ha kompenn a-hed an amzer. An dud a-du gant diwall ar peoc'h war ar bed-holl n'int ket hufrerien peg o selloù ouzh ar c'houmaol.

adad an skoliñ-habiget betek an skoliñ-mañ. Shouezel dido a vo digant un den skoliñer ha kelennadegh eo peoc'h.

N'omp ket evit kreñ e ve dibec'h a-walc'h an dud da reiñ enaou d'an darzhadenn veur divsch-bed. Setu penabeg ar pellekrid kaset ganeomp da benn-direzhioù S.F.A. hag I.H.S.C. da gemerhañ anezho pa glaskont disklousoù da gadenn traset ar binviñ brezil aotous ha d'o skarzhañ diwar zouroù Europa. Ar peoc'h 'zo da vevañ savet.

Uz stoumeneg deus an strolld : "Stourm Etrevoudel ar Brezel" Maouez ouzh ar Brezel.

(1) sifroù treuz dist : "la Grail" kelennadegh evit 1980-20 e vit lves 82.

6 50.000.000.000 (c'hwec'h kant hag hanter kant miliard) a zollarioù zo bet difoetret da anezhañ binviñ-bruzel nevez er bloavezh 1981.

Ha keit-se e varve diwar zienes 50.000.000 (hanter kant milion) a dud dre ar bed holl.

400.000 "egiantour" a vez o strivañ "bomez-Done" (?) "da wellat" an armoù 40.000 hepken a vez o klask diiskoulmoù nevez da gennnoù madoù ma-den !

Pinvidik-bras omp koulskoude, ret eo deomp en anvskier ha dido : DA GEMENT DEN BEV (c'hozh) war an tam douar mañ 'vefe tu da iezhañ TEIR KONENN A ZAVEZH-TARZH ? (1) Hol lodenn binvidi-pesh-mañ, n'eo ket bet lavaret deomp da bet dollar ez ae, eo jediñ reizh an traoù...

Ha truez a sav en

noc'h, tudoù, e-keñver hon "tadoù kozh ha tadoù-yeub, -yeub, -yeub..." a skec'h gant pennoù-hazh ouzh klopennoù o enebourien da lakaat anat d'an holl e oa reizhoc'h peoc'h o seurlid eget peoc'h meurid o amezegen nesañ.

N'eus forzh piv-bennak e peg emañ ur barrad spont pa oar e c'hell bezañ flastret, draihet, kontamet ma peg c'hoant e sub-den reiñ brall d'an euzvilioù engann-pellaet-mañ !

Gant seurt diouganen e ra laouen Nostradamaek nevez o klask lakaat, an doare-se, brizh-vrud war o anv.

Gant seurt barradoù spont e vez toullfet an hent da dud an taolioù-pwidre pa glaskont akrapañ evito galloudoù levriañ ar stadoù.

Gant seurt barradoù spont e vez bouetet fallagriez an difo-

c'hañ gouenoù ha laoskont ar priediñ brezil-liou. Pe vrezelioù a lavariñ-hu ?

Brezelioù d'an dud kaset kuit diouzh o labour. Brezelioù d'ar vuzulaz laset e bro Liban, en Iverzhon, hag e Su-Afrika.

Brezil mut bro Polonia mouget mouezh he bugale dindan ur roued plom.

Brezil d'ar vuzulaz steuziet kuit en Arch-antina, o mammoù ha mammoù kosh o c'houlen war o lerc'h gant o nenn-done hed-a-hed leuren Vae !

Brezil d'ar vuzulaz e l' lodenn boursañ ar bed, 12.000.000 (daouzek milion) anezho o vervel diwar maouezh bep bloaz.

Brezelioù o frikañ o flastrañ, o lashañ tud pell diouzhimp, a soñjot !

Goulen ha goulen groñs e ve asoet gwarz an dud kuit da vernañ armoù, n'eo ket magañ brizh-hufrer ; an doare nesañ da siwall hor buhezioù eo. War an dachenn-mañ, vel war dachennoù all e rankomp ober laouen gant hor gwirioù nevez c'houmen set ha samañ hol lodenn stourm.

Buhez 'roomp d'hor bugale, hag e rankomp ober a-zevi war-dro ar bed ma vevint ennañ.

Setu peoc'h a ven-nomp diagezhañ, e hement sant deklouezhañ a vo, kelennadegh eo peoc'h.

ESTONIA

A-beuz mebeut e krogo festiul stoma Douarmanen, bloaz o tont eus URSS eo a so diakouezet. Setu anezhañ digras evit sevel ur sellig war unan eus pennek republik URSS.

Diase-bras e vez gouezet petra em em gao en Europa ar Brezel. Prout omp da embenn li-hiri al lannerien a gant hor sklerijennañ pe na defent ket a-du gant ar peoc'h a skris Olier ar Morn. Digas eo, hag e skris, BREMAZ d'ur ne a glask, gwel-let ma e'hwilont, gwel-let sklerij, hag n'eo...

Kerkent ha em vee gwellet liv an tankoù rusian e krogo ar stourm. N'eo ket tankoù a oa gant an emavidi vilt, avat. Ouhigenn-se ne oa spi ebet gante da gavout repu pe skouzell er broioù tont. An holl anezho a oa d'ja, mui pe mui, renet gant Moskou : soudarded soviedel degemeret e Parkala, e Finland e-kichen ar g'ebenn... Er c'hreiteis, Polonia a seue da vevañ un "demokratelzh-pobl". Sweden, hi, a chone n'emp, par ma c'helle...

Diazezh c'hoazh e teus ar stourm da vevañ pa vee lakaet ar c'houmadeghañ da dalvezout dre he e maeziou Estonia. Pelec'h mont da gubad ?

1956. Ensavaded Hungaria. Diskoues a ra URSS betek pelec'h eo prest da vont evit derc'hel reter Europa en he dale'h.

An eil teuliad, en em gavet en Europa ar c'horrog e 1968, a voe ul "LEZHER-DIGOÙ DA VROIZ" AN UNANIEZH SO-VIDEAL, sinet gant Gonnadi Aleksjev, ur c'houmaour anezhañ. Kondaoniñ a ra aloubidigezh Tchec'hoslovakia hag e c'houlenne "ma ve savet ur strollad politikel nevez a gant ar gevredigezh sokialour, goude un hir a stourm, betek trec'h ar peoc'h, ar reizher hag an huanouriezh".

Hemañ, e-giz meur a hini all a vee lakaet

ALOUBET...

Kontet ez eus bet forzh pennek eus Polonia e-ouzh ar mizioù tremmet. An bras a zo gant lod gwellet tankoù URSS e stredoù Gdanak ur mintin bennak...

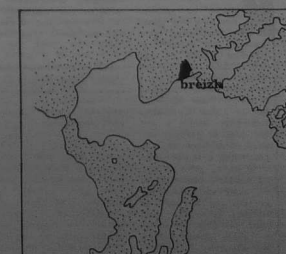
Siwall, broioù all so bet lonket ha diazezet a-bell so... Estonia, Latvia, Lithuania, Ukraina ha re all... Hogen daout ha ne vo ket lakaet diwar ar rann soviedel un dete bennak ? Se a c'heller kredañ diwar an nebezh litourm a c'houmaolont en hor bete eus broioù ar Reter. Kemeromp skouer Estonia.

Unan eus an teir bro vaillet eo Estonia. Disalc'h e oa etre ar c'hentañ hag an eil brezil-bed, evel Latvia ha Lituania. E 1940 he devoe da c'houmaol aloubidigezh an Arme Ruz, war-lerc'h e teus hini an Alaspa Nazi hag an Arme Ruz a zeuas en-dro e 1944.

Unan eus ar pennek republik kevredet eo Estonia hizi, met emañ bepred o stourm evit he frankiz. Emañ bepred pobl Estonia o c'houlenne ma vezo lezet Estonia da vevañ nestrer war he dason : da lavaret eo bezañ dizalc'h. Anavezet e vez ar geir-se gant broioù kornog Europa (o interest eo evel just !). Ar re-mañ o deus atav vefe bet aloubet ha d'ale'h ar broioù bal-tel.

An eil teuliad, en em gavet en Europa ar c'horrog e 1968, a voe ul "LEZHER-DIGOÙ DA VROIZ" AN UNANIEZH SO-VIDEAL, sinet gant Gonnadi Aleksjev, ur c'houmaour anezhañ. Kondaoniñ a ra aloubidigezh Tchec'hoslovakia hag e c'houlenne "ma ve savet ur strollad politikel nevez a gant ar gevredigezh sokialour, goude un hir a stourm, betek trec'h ar peoc'h, ar reizher hag an huanouriezh".

Hemañ, e-giz meur a hini all a vee lakaet

lent ket mui ouzh Estonia evel unan eus republikoù URSS a oa get lenn a raent skler an disalc'hiezh vroadel evit o bro. An darn strollad-mañ a c'houlenne :

1) Ma vefe adaret Staf Estonia disalc'h gant an haroñ a oa bet divizet da golver feur-eglev-peoc'h PARTU. Sinet e oa ket ar feur-eglev-se gant Republik Estonia hag Unaniezh Soviedel e 1920.

2) Ma vefe degemeret Estonia gant Aozadur ar Riezioù Unanet.

War washaat ez a an traoù en Estonia. Ruzianeket e vez ar vro evel republikoù all URSS. Da vare an eil brezil-bed Estonia az ae d'ober 97 % eus poblañs Estonia. E 1970 ne oant ken 68 %, ha 65 % e 1979... Ar bihan-niver e vint arak pell.

Setu, buan-ha-buan penaos emañ kont en Estonia hizi an deiz. Harvoudoù gouezus all a zo bet kredapl bras. Diaze-kentañ eo gouezet petra c'hoarvezhont, avat.

Smã an implaoz- riezh oc'h ober he reus du-hant ivez, neuz. Met arabat e vefe deomp lezel an tu-dobus etrevroadel d'ober e vad eus kement-mañ. Deomp eo da stourm evit diakoues, amañ e breizh, ez a annezien geir ar broadoù d'en ren o-unan ha geir al labourer da vevañ nestrer war e vuhez.

Olier ar Morn

SEIZH AVEL
ostaleri
CONFORT 22 FRAB

NOEL PEYR
SORSER AR MENEZ

Kizellerezh koad
(6.6) 67 35 01
1 RU ZOLA
3000 NIMES

Ar bed Keltiek
Kemper

2, Strad ar Roue Gralon
21 981 95 42 82

STAL LEVRIOÙ
PLADENNOÙ
ARTIZANELEZH
SAL DISKOUEZ TOLLENNOÙ

evit anaout gwelloc'h Iwerzhon
L'ENNIT «IRLANDE LIBRE»

KELEIER MIZIEK

IRLANDE LIBRE 1 ru Keller 75011 Paris

KOUMANA NT: 60 lur ditwar anv A.MONOT

HISTOIRE DU MOUVEMENT BRETON emsavr

Publié par Michel Mison
Présenté par Michel Mison
Illustré par Michel Mison

DIEUBET...

1968. Setu ur bloavezh gouezus evit emav Estonia. Muioc'h-mui a dud a gred komz en URSS. Tarocho-marañ e vez al lezioù-barn. Aloubet e vez Tchec'hoslovakia. D'ar mare-se eo ivez e kregas emavidi vailt da gas skrideh da getaouñ e kornog Europa.

DIEUBET...

Smã an implaoz- riezh oc'h ober he reus du-hant ivez, neuz. Met arabat e vefe deomp lezel an tu-dobus etrevroadel d'ober e vad eus kement-mañ. Deomp eo da stourm evit diakoues, amañ e breizh, ez a annezien geir ar broadoù d'en ren o-unan ha geir al labourer da vevañ nestrer war e vuhez.

DIEUBET...

Smã an implaoz- riezh oc'h ober he reus du-hant ivez, neuz. Met arabat e vefe deomp lezel an tu-dobus etrevroadel d'ober e vad eus kement-mañ. Deomp eo da stourm evit diakoues, amañ e breizh, ez a annezien geir ar broadoù d'en ren o-unan ha geir al labourer da vevañ nestrer war e vuhez.

GERIOU
LATVIA : Lettonie.
KENGLADEKAAT : collec-
tivist.
TEULIAD : dossier.
BROIZ : citoyens.
HUNANOURIEZH : humani-
sm.
AOZADUR AR RIEZIOÙ UNANET : Organisation des Nations Unies.
DIZALC'HIEZH VROADEL : indépendance nationale.
FEUR-EGLEV-PEOC'H : traité de paix.

n'eus e ker iz netra nevez...

Daoust hag en esomp war-raok pe war gil gant ar radio hag an tele e Breizh ? Peadra so d'en es c'houlenz an dra-se.

Kreizennerzh ar galloud a zo chomet e-giz arak, ma n'eo ket gwaohoc'h. FR3, pe da nebeutañ ar pesh a chomo anezhañ a-benn ne-beurt, da lavarout eo an tele a zo gwaohoc'h eget biskoazh e dalc'h pennoù bras pe re vihan Paris. N'eus ket a "de-le Rannvro". N'eus nemet rrenerzh FR3 e Paris o c'houlenz ouz ar rannvro-mañ-rannvro sevel eviti an abadennoù a fell dezhi ? e-giz-se eo bet karget FR3 Breizh P.d.L. da sevel an abaden "jeux de 20 heures" evit ar Frans a bezh.

Ha dav d'ar c'hreizennerzh

A-fed tele rannvro ne vo nemet un eur-bedez e 1984, gant ma vo a-salc'h a c'harhant, a vo reisañt gant Serge Mostri, rener FR3, an devezh ma voe diazezet komite aliañ programoù FR3 d'an 12 a viz Mae. Ha c'hoazh, kante a zo da sevel evit ar servijoù rannvro ur seurt "tele kendiv-zont" (television de communication) a zo dezhi ur vertuz dreist d'an holl re all : ne gousto ket ker. Hag

RADIO FINISTÈRE
LES BRETONS NOUVEAUX VOUS PARLENT...

evl-se e vo dalc'het an arc'hant evit an abadennoù "broadel". N'eus ket arc'hant eta. Pemaos 'ta e vo graet da sevel ur pevare chaden-neuz ? Bides da gompren evit ar paour-kaz Bretoned ez eus ac'hanomp neketa ! Hag ar radio neu-se ?

Disk ar radio-rannvro

D'ar c'heñtañ a viz Eost eo e tie kregidisk radio an Arvorig peopir e vo keneret gant "Radio-France Penn-ar-Bed" skingaser Koch' Produ-don war programoù her-tre (F.M.). E vit lavaret gwir e skigno war vreizh-tele tost da vat. Hag hetet eo bet

gant Kuzul Meur Depar-tamant Penn-ar-Bed e vefe 5 eur l brezhoneg (pe sevenadur breizh-zhek ?) boded. Met pell emañ Yann eus e gaseg c'hoazh war ar poent-se. Rene Abjean eo so bet lakat en ar feñs ha Pierre Andre evit ar c'heleier.

Met neuze ne chomo gant Radio An Arvorig nemet an Il ha Gwilen pe ul lodenn eus Breizh Uhel. Kemet-se so bet abeg da holl labourerien FR3 Breizh-P.d.L. (CST, CFM ha FD) da sevel ur skrid o klemm diwar-benn doareoù FR3 ha Radio-France a ya enep lezenn ar 7 a viz Eost 1974 a dalvezo betek ma vo diazezet da vat al lezenn nevez :

"karget eo FR3 da vevañ ha da gas war-raok kreizennoù rannvro ar radio hag an tele".

an danvezioù a vo kin-niget evit an abadennoù. Met abadennoù "broadel" dreist-holl peopir e vo gwall dreut ar geuzerenn gant ar rannvro. Heñ a ralo e all ivez war c'heleier boded e brezhoneg war an tele, a-benn nebeut. Goude-se ez eus bet kaoz eus ur c'hird eur div vech ar sizhun. E vit Fanch Broudig n'eo ket gwall bleustrek goulenz diouzh ar chaden vrezhonek penn-da-benn. Ha n'heller nemet bezañ all gantañ. Morvat eo gwelloc'h d'an dud en es voziañ tam-ma-tam da glevout brezhoneg. Ez es gavout a ra Broudig a-du gant Skol An Essav hag an Talbenn Sevenadurel a c'houlenz ur raktrae da vevañ laketa da dalveout tam-ma-tam. Met ne weler netra o tost evit c'hoazh.

Lavaret e vije bet d'un dileurid eus FR3 e vefe ur c'hird eur ar c'heleier boded e brezhoneg war an tele, a-benn nebeut. Goude-se ez eus bet kaoz eus ur c'hird eur div vech ar sizhun. E vit Fanch Broudig n'eo ket gwall bleustrek goulenz diouzh ar chaden vrezhonek penn-da-benn. Ha n'heller nemet bezañ all gantañ. Morvat eo gwelloc'h d'an dud en es voziañ tam-ma-tam da glevout brezhoneg. Ez es gavout a ra Broudig a-du gant Skol An Essav hag an Talbenn Sevenadurel a c'houlenz ur raktrae da vevañ laketa da dalveout tam-ma-tam. Met ne weler netra o tost evit c'hoazh.

Klemm a ra c'hoazh ar skrid-se abalamour ne ves dalc'het kont gant eus "amzer-da-sont al labourerien nag eus all ar selouerion". Dis-kouez a ra labourerien FR3 bezañ souezhet ne vefe ket bet savet un emvod etreco, o renerzh (an Aotrou Thomas P.D.L. FR3) ha renerzh Radio-France (an Itron Gotta) evit kozz eus amzer-da-sont ar radio rannvro hag he sud, e-giz ma oa bet prometet. Ar c'hreizennerzh se'h ober e reuz ur wech ouzhpenn ! Pelec'h emañ an demokratel euz afer-se ?

Ur c'homite d'ober petra?

Ha komite aliañ FR3 neuze ? Savet eo bet da reiñ e all war

Gurvan

daoulagad ar vro

Ur film nevez e galleg hag e brezhoneg : "N'omp ket flaterien"

Olivier Masson ha Maer Troegeri.

E vit sevel e film kentañ, Olivier Masson en deus laketañ tud Troegeri, ur vourk vihan e bro Breger, da vevañ en dro un tam a-bouez eus o istor, un tam eus istor Pobl Vreizh ivez a gartep marteze diverkañ un tam istor trist atav hag a bado vevañ keit ha ma talic'ho ar bec'h war chod ar vro-mañ.

N'eo ket e-barzh "Majennou ar marv" Anatole Le Bras en deus ka vet Olivier Masson peadra da vogañ e hurbreget met diwar an hevelep i-jin a sen eo deuet nemes tra ar gontadenn a so diazez ar film.

Tro 1920, en ur bourk diwar ar marv en tu bomak e Breizh, an holl dud o vrezhoneg tre ma c'hellont. An holl a lavaran ? An holl nemet daou, nemet tri, nemet deg piv oar ? Ne-met ar skolar atav ! Ne oar nemet galleg ha ne c'hoazh nemet galleg. Met kaer en deus ober, kaer dezhañ fouñ eger, pedif holl san-

ted ha santezad lik an arakaat hag ar repu-blik, netra d'ober : ar vugale a sa atav e brezhoneg. Hag ar beig a zo e kaoz ivez o kelenn 'vel ma ra e gatelid e yezh ar vevh. Pep hini a oar ar pesh a so bet ijinet gant ar skolaer ar vevh, ar siabot, ar vortez koat...

Met amañ ar vugale e-lec'h kompren ha sentiñ, a z droeg en o ravr, ha neuze da laezh ar vedalenn c'hast hag sent da laketañ anezhi en douar zoken ?

"Amañ eo bet douezet ar simbol, bezañ 'o tu da gwelet brezhoneg 'buzh' eo skolaer."

Ne badas ket pell an dispac'h siwazh rak c'hw' oar e sav en dro kompren loutadenn fall a vez laketañ en douar, e Bro Breger kerkoulz 'vit e lec'h all.

Perak bezañ savet ur film diwar-benn an istor-se ?

Setu l'ezh he deus goulet "Bremañ" digant Olivier Masson.

"N'ouzon ger brezhoneg ebet ken! Lavaret ha n'on ket eus ar vro-mañ" a lavar e-uman "Met pa 's en deus da vevañ, hag alize en distro dindan c'helec'h pe seizh bloaz bremañ, en eus santet amañ un arze-gelc'h ha ne santen e neblec'h all. An dud hag ar vro amañ a blij din.

Ha marteze dre ma santan emeo ur vuzer dispariet, ur vuzer kuzhet a glask difouañ ha ne c'hell ket atav. Penezh ar bloavezhioù, penezh ar tonkad ivez, penezh ar gwak embar-shet a vev oar d'en es zispaka. Ha pa 's eus komprenet eus pelec'h e vev, goude bezañ klevet gant va skouarnioù, lennet el levrioù, en eus bet c'hoant sevel ar film, a oar o soñj sevel diwar-benn an im-palaerouriezh, amañ e breizh-kentañ evit e lec'h all."

Pa soñjer mat me-mestra, ne de ket bezañ amañ na peall aez sevel ur film gant seurt danvez. Ken lies-seurt an doareoù gwa-kañ, al liveoù gwaskañ, ken strewet ivez ar gwaskerezh war ouzhpenn ur c'hanvad, ma 's eo diaez dibab ur breze-genn unvan gwalc'h a glote gant kemet el-fenn bevet gant an dud. Peadra 'vije da sevel kart film.

Ha marteze eo ivez abalamour d'an dra-se ma ne oa betek-benn nemet savadenn Follis ha Nicole ar Garreg : "Brezhoneg" o dispiegañ an afer-ha sur-malc'h ivez eo abalamour da se ma n'eo ket bet klasket donat kals ar guden gant O. Masson. Lec'het eo eus istor.

Le Bras hag ast ganti propig gwalc'h. Ha ne c'heller ket d'an soñj tamall dezhañ e c'heller memestra pis alg son ar film, ur bli-jadur a vefe bet sur klevout brezhoneg ya'h Rivig hag hira e gaul-laden bilan, an holl a-necho brezhonegeria a vitanig, ma ne vefe ket bet gallet gant ar brezhoneg hag a so dispar en despat da se. Mem-gono eo bet savet gant Yann Lannhuell.

Ur film da vevañ gwelet eta arak n'en defe tro O. Masson, pe F. ha N. ar Garreg, pe J. le Tacon, pe B. Yulier pe un all da sevel ur film bras da vevañ kin-niget war skramoù le-dan ar GAUMONT kompani.

Jil Killevere.

2 a viz gwengolo Festival Douarnenez devezh filmoù Breizh

REP DAOU VIZ LENNET... AL LANV

KELAOUEN SOWALOUR BREIZHER
LESIMAR : 104.170.8223. ETTREDAEEL. STUMMAOU
AR VRO. SEVENADUR. BUSHENNA. TRISTE...

KOUBANANT HADAZ : 50 eur - SKOAZELL : AR LANV LIG
DA : AL LANV - 8, STRAED TROE VAEZ - 29000 KERPER

BREMAN 17

DOUARNENEZ 82

- BRO ARMENTIA**
- An tric'horn gant Geriic'h Malian
 - Naapet gant Geriic'h Malian
 - Sayat Nova gant Sergei Paradjanov
 - Armenia 1900
 - Paper-stop
 - Torfed hep kastiz
 - Istot karantez
- Den Kouviat : Geriic'h Malian, saver-film.
- BRO-GIBRIZIA**
- Ar mestr kentañ gant Andrei Kontsalouskiy
 - Bjanika gant I. Poplarskaya
 - Oabl hor bugaleaj gant Tolous Okeev
 - Ar varc venn gant Bolotbek Samsyev
- Tud Kouviat : Tolous Okeev, saver-film ; Tsineic Almatov, skrivagner ; Nataliya Arinbasarova, c'hoarierzh

- BRO-GEORGIA**
- Mimino gant georgiy Daneliya
 - Kaeziob diwar-benn... gant Lana Gogoberidze
 - Pastoral gant Otar Ioseliani
 - Ur wech e oa ur vourc'h-kaner gant Ioseliani
 - Piroamani gant Georgiy Sengelay
 - Korn Anara gant Irakli Kvipikidze
- Tud Kouviat : Tengiz Abuladze, Lana Gogoberidze, Aleksandr Re'hvichvili, Georgiy Daneliya, Merab Kokostachvili.
- Saverien-film : Lika Kartaradze, c'hoarierzh ; Otar Ioseliani saver-film (e Bro-C'hall).
- Setu un tadv eus listennad ar filmoù a vo deshouezet e-keez PENNVEET FESTIVAL DOUARNENEZ 2 a viz gwengolo 1982.

- BRO-ITALIA**
- E vit sevel e film kentañ, Olivier Masson en deus laketañ tud Troegeri, ur vourk vihan e bro Breger, da vevañ en dro un tam a-bouez eus o istor, un tam eus istor Pobl Vreizh ivez a gartep marteze diverkañ un tam istor trist atav hag a bado vevañ keit ha ma talic'ho ar bec'h war chod ar vro-mañ.

GOUEL AR BREZHONEG

P a vezer bet e-barzh ar 'jeu' vez start kentañ war lec'h : klask a rin seotra displegañ penaos eo net an traoù en-dre evit ar bloaz hag ober un nebeut kinigou evit ar bloavezhioù da zont.

Ur siffr da gregin gant : 5000. Ya, pemp mil a dud so deus d'an abadennoù e-doug ar seizhvet gouel. Ar wech kentañ e oa ma pade keit all. Begasomp da noñj ar program prim ha prim. D'ar sul 23 : ur rali, c'hoarioù ha fest deiz. D'al lun ha d'ar mouroù filmao, d'ar serc'her : c'hoariva, d'ar yaou : un abadenn gant ar re gozh ha c'hoariva adarre, d'ar gemen : ur sonadeg hag un abadenn en estaleri, d'ar sadorn : gwerzhadeg-sinadeg ha festival, d'ar sul : festival hag un eil fest nos... E siffrou pevar fezh-c'hoariva, tremen 50 c'hoarier, 2 film, ouzhpenn 80 kaner ha soner, gant, en o souez, 13 strollad sonerezh. Da laret eo an holl bezhioù-c'hoari e brezhoneg prest d'ar c'houlz-se ha kazi an holl ganevier vrezhoneg.

Ar wech kentañ e teus Alan Stivell da gannañ e Gouel ar Brezhoneg, ar wech kentañ ivez e teus Korsikiz da ziskouez al liammoù e-tre an div bobl e-dia-barzh ar seves stad-hag an eil pech evit Kenetris ("Ar Lou" e Bro Breger dija e 1979). GAB 1982 a zo bet ivez "come back" Youenn Gwerniz ha hini "Storlek" (gant un anv all, gwir eo).

G.A.B. a zo bet c'hoazh ur rali e brezhoneg hag ur redadeg war troad aozet gant ur strollad nevez-flamm "Atletik Klub Diwan". E-pad pevar devezh ez eus bet skignet sonerezh ha bruderezh evit ar gouel gant uhel-gomzorioù staliet e kement-korn eus kreiz kêr Wengamp. Bruderezh a oa bet

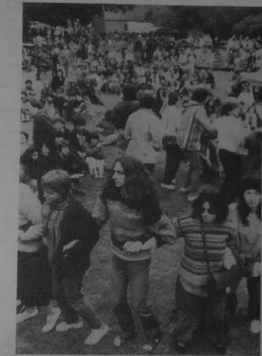
graet e-leizh en arak er c'hastell, radio ha tele ha deus 'oa FR3 Roazhon gant c'hoasion da skignañ peber-abadenn war eus eus Wengamp.

UR BARIADENN

Dre benaos, e laret a-bez da sevel ur seurt gouel ha da c'hou nit hon fariadenn ? Ar respont n'eo ket start: dre ma felle deomp ha setu holl ! War-lec'h c'hoariva GAB St, evit abeg-mañ-abeg, e oa bet heget ha digalonekaet ur bern ac'hanomp, stourmerien sevenadurel ha broadelourien o tifenn hon yezh. Ne vefe ket ken eus ar gouel-se a veze klivet anañ-abont. Pe c'hoazh : 'en e blas e vo aezet ur gouel diwechek (bis-koach kement all) gant ar "Front" (O, nam, pas hini Verdun met egile, be-k a adarre). Festu-soch e vije bet arde-se e-giz Napoleon an Illet ? I. Gant-se hon eus graet hor soñj, a-mañ e Wengamp, da aozañ G.A.B. (daoust-ma ne oa ket hon zro) hag e mis C'hwervr 82 en e vodus "Diwan bro Breger" "Touez Ni", "Dalc'hañ Sevenadurel R. Hemon", ha "Skol An Em-sav" da gregin ganti.

Klasket ha kavet ar salioù hag ar strolladoù bann soñj e oa bet tu da vrudañ GAB un tammet a anzer en arak. Daou dra a ranker larout avat, n'omp ket deskardet war ar vicher. Ur bern ac'hanomp a oa bet, ar bloaz arak e bodad-aozañ "Gouel an Distadadeg evit ar brizonidi (ola, lemerien, bay the way, be' so 2 en toull c'hoazh!) hag en ur bern abadennoù evit strollad-mañ-strollad. (Benn ar bloaz me hari, e vint kavet adarre e bodad-aozañ eus bet skignet sonerezh ha bruderezh evit ar gouel gant uhel-gomzorioù staliet e kement-korn eus kreiz kêr Wengamp. Bruderezh a oa bet

Arabat bezañ souezhet neuze 'n hon eus graet berzh ha gouid war ar marc'had ! Dasparzh 'vo an arc'hant-se n'eo ket etre ar 4 strollad hervez ur reolenn teorikel (o, ma digarezit, "damkanell") hergen etrezo ha strolladoù all hervez ezhaouoù resis. Da laret eo "Diwan" evit sevel ur skol-seg Ni" evit o fesh-c'hoari a zeu, "G.A.B. Hemon" evit sevel a zeu, "Skol An Em-sav", evit ar stourmadeg pannelloù-bent, "Keit Viap Bev", evit ar bannoù treser, "Atletik Klub Diwan" evit ar redadeg a zeu hag ur yalc'had da H. Kerrain ha B. Korbellan 2'50 en toull ma n'eo-zoc'h ket).

G.A.B. UR C'HOKOUR BOULOU

Un toulladig di-acterioù 'zo bet evel-just. Tekedl da gontañ. E Kastell ar Roc'h Ugu e oa bet prometret ur bern traoù deomp a-benn ar sul 30 evit ar Festival. Doue 'our penaos eo bet tremenet an traoù kar ne oa skallerien ebet, kael ebet da wareziñ al leurenn hag ar sono, tra met ul leurennig bihan, tout, ha dek metrad standoù! Daoust hag-n eo an hini a zo e barg eus ar c'hastell a zo kaoz da se ? Pe n'he deus ket fellet ober ar pezh ul felle dezhi ? (Deputant Aodou an Hanternoz an hini eo a zo per-

dre ma ouimp e vo rastellet ur bern arc'hant ! Korsikiz o u-nan o doa komprenet se avat, peogwir o dea fellet dezho ma vefe kinigou etre ar 4 strollad hervez ur reolenn teorikel (o, ma digarezit, "damkanell") hergen etrezo ha strolladoù all hervez ezhaouoù resis. Da laret eo "Diwan" evit sevel ur skol-seg Ni" evit o fesh-c'hoari a zeu, "G.A.B. Hemon" evit sevel a zeu, "Skol An Em-sav", evit ar stourmadeg pannelloù-bent, "Keit Viap Bev", evit ar bannoù treser, "Atletik Klub Diwan" evit ar redadeg a zeu hag ur yalc'had da H. Kerrain ha B. Korbellan 2'50 en toull ma n'eo-zoc'h ket).

dre ma ouimp e vo rastellet ur bern arc'hant ! Korsikiz o u-nan o doa komprenet se avat, peogwir o dea fellet dezho ma vefe kinigou etre ar 4 strollad hervez ur reolenn teorikel (o, ma digarezit, "damkanell") hergen etrezo ha strolladoù all hervez ezhaouoù resis. Da laret eo "Diwan" evit sevel ur skol-seg Ni" evit o fesh-c'hoari a zeu, "G.A.B. Hemon" evit sevel a zeu, "Skol An Em-sav", evit ar stourmadeg pannelloù-bent, "Keit Viap Bev", evit ar bannoù treser, "Atletik Klub Diwan" evit ar redadeg a zeu hag ur yalc'had da H. Kerrain ha B. Korbellan 2'50 en toull ma n'eo-zoc'h ket).

G A B ER MEMES LEC'H BEWECH

Douout a reer e vo aezet G.A.B. e Kistinig Buby e 1981, gant ma fayo berzh ivez ! Kinig, a rafen awalc'h koulskoude e vefe aezet G.A.B. er memes lec'h pep bloaz. E-giz-se eo o deus tapet ober berzh gouelioù evel reoù An Triant, Montefil, Sotr Nos Roazhon, L.D.B.H.A., An dud a euife e vefe ur gouel evit hon yezh d'ur mare resis en ul lec'h resis. Tu 'vefe kaout ur bodad d'ober war dra ar gouel neonet-ken e doug ar bloaz kuit da adkregiñ bep bloaz gant dud diskek war ar vicher. Tu 'vefe da viout ar salioù hag aozañ al lodenn dekedl kalc' en arak. Tu ivez da aozañ ur gouel brezo-c'h brasañ bep bloaz gant sonerezh, c'hoariva, kan, sportoù, filmoù, levrioù... ha lakaat strolladoù niveru-soch (ha keroc'h) da zont. Se n'eo nemet kinigou. Daou dra, avat, a rankomp mireout start:

an unyezhezh hag ur spered stourm e tiwanad eus ar gouel, da larout eo : klask lakaat da zont, ar muiad pouzhi, ar strolladoù, a vrezhi pe a lec'h all, o devez ul liama gant ar stourm broadel a renomp.

Ma n'hozh ket bet evit dour da Wengamp etre an 23 Mae an 30 a viz Mae, arabat deoc'h kaout re a geuz. A-bezomp daou viz e vo prest ur film video div eurvezh o tiskouez pezh eo bet "Gouel ar Brezhoneg 1982". Kredif stourm, kredif trec'h'ha ha kemer riskloù, gouid a-benn ar fin. Setu aze pezh hon eus graet dre ma 's eus ac'hanomp broadelourien, leun a feiz e dant o yezh.

Herve ar Beg.

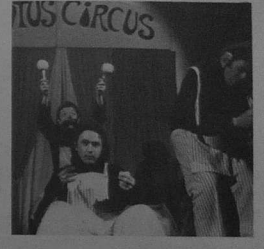
Ma n'hozh ket bet evit dour da Wengamp etre an 23 Mae an 30 a viz Mae, arabat deoc'h kaout re a geuz. A-bezomp daou viz e vo prest ur film video div eurvezh o tiskouez pezh eo bet "Gouel ar Brezhoneg 1982". Kredif stourm, kredif trec'h'ha ha kemer riskloù, gouid a-benn ar fin. Setu aze pezh hon eus graet dre ma 's eus ac'hanomp broadelourien, leun a feiz e dant o yezh.

un tao deuuet da vat

BREMAN 18

82 round pagan

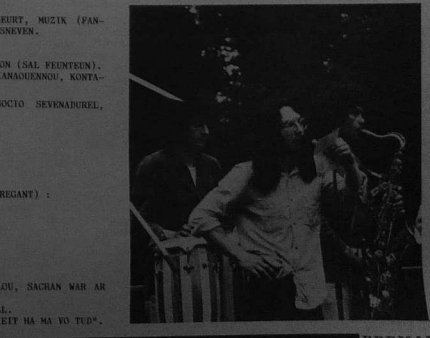
PROGRAM STROLLAD AR VRO BAGAN SPONTUS CIRCUS
4-7 : AR ROC'H UGU.
10-7 : BRIZON - CHAPEL ST STEFAN.
13-7 : KASTELL PAOL (EVIT DIWAN).
18-7 : GWISENI (GOUEL BRO LEON).
31-7 : PLOUENNEUR TREC'HER - ESTALIER LES HESPERIDES.
C'HOARIVET VO AR PEZH IVEZ DINDAN UN BELTENN SIKK "BRAS SPONTUS" E BREST E PAD MIZ GOUREK MET N'EOUS DEIZ RESIS
/BET C'HOAZH.

round leon round plougin

● ROLL ABADENNOU GOUEL BRO LEON (AOZET GANT EMGLEV BRO LEON).
★ GWENER 16 A VIZ GOUREK : C'HOARIVA E LESNEVEN (SAL AR SKOLAJ) - DAHDU GANT TRAT BREZHONIG PENN AR BID.
★ SUL 18 A VIZ GOUREK : E LESNEVEN (EVIT DIWAN) :
14c RUGUI STROBET (EN SKOLAJ).
21c ABADENN DISKOUDEZ AIKTIO (SAL JO VERTINE).
22c BAL FOLK - FEST-NOZ (SAL JO VERTINE).
GANT DENNIS, PATRIED LANNOUARBE, MARSEL.
E GWISENI :
21c C'HOARIVA : SPONTUS CIRCUS.
GANT STROLLAD AR VRO BAGAN.
★ LUN 19 A VIZ GOUREK : DISKOUDEZDEGOU A BEP STREK, MUZIK (PANSAR)... WAR VARG'HAZ LESNEVEN.
★ MERC'HER 21 : E PLOUVEN :
17c DIVIZ DIWAR AR SEVENADUR E BRO LEON (SAL FEUTRENN).
21c BELLIADRE E CHAPEL SANT JOANA (KANAGUENNOU, KONFADENNOU, SKETHOUB).
★ VAOU 22 : E LESNEVEN, KREIZENN SOCIO SEVENADUREL, NEVEZH AR FILMOU :
= LE MYSTERE DU FOLGOIT.
= "10.000 ANS D'HISTOIRE"
SAVADENN DIAPO DIWAR ISTOR BREZHEL.
= N'OMP KET FLATERIEN.
= ABADENNOU T.V. "BREIZH O VEVAN".
E KASTELL PEMAROC'H (ST FREGANT) :
= STALDEZ (BET STORLOK).
= MAMU LANSHEL.
= YOUNN GWERNIG.
FEST-NOZ VRAS GANT : KLASKERTEN.
★ SUL 25 : E BRIZONAGAN :
14c C'HOARIVET : RUGUI STROBET, BOULOU, SACHAN WAR AR GORDENN.
21c C'HOARIVA : STROLLAD PLOUGASTELL.
STROLLAD PLOUGIN "KEIT HA MA VO TUD".

● ROLL ABADENNOU STROLLAD PLOUGIN A C'HOARIVET UR PEZH NEVEZ
KEIT HA MA VO TUD
4-7 : PLOUGIN (STROLLAD PLOUNGER A C'HOARIVET ARGOZ).
13-7 : TROURGAT.
25-7 : BRIZONAGAN (GOUEL BRO LEON).

BREMAN 18

buan... buan ha buan...

BREMAN NIVERENN 12-13
MEZHEVEN-GOUERE-EOST 1982

TAOLENN

LIZHIRI DA VREMAN.....	2
PROFOU.....	2
PENNAD STUR	
KENDALC'HOMP.....	3
GOUELIOU DIWAN.....	3
STOURMOU	
EVIT MONT WAR-RAOK.....	4-5
KIT DA STRAKAL BRULU.....	5
BREZEL SANTEL.....	5
PENNAD KAOZ	
GANT GOULC'HEN KERVELLA.....	6-7-8
HAG HOR YEZH	
CAPEB BREZHONEG.....	9
YAR PE LOUARN ?.....	9
SKOLIOU DIWAN.....	10
TRO AR BED	
YUN EN EUSKADI.....	11
OKITANIA.....	11
HA TORC'HOR EO HOR BOULL-ZOUAR.....	12
ESTONIA.....	13
MEDIA	
NAONED E BREIZH.....	14
FR3st-FRS3zh.....	14
OBER	
DIWAR FALLAENN E SAV.....	15
MEDIA	
N'EUS E KER IS NETRA NEVEZ.....	16
FESTIVAL DOUARNENEZ.....	16
DAOULAGAD AR VRO.....	17
GOUELIOU	
GOUEL AR BREZHONEG.....	18
ROUND PAGAN.....	19
TAOLENN	
BUAN HA BUAN.....	20

BREMAN-8, straed Hoche-35000 ROAZON
Koumanant : 40 L.- Skoazell : 60L.

MAKETENN SAVET GANT : Robert Rannou
Joel Donnart, Silvi Ar Mogn, Manaig
Olier, Lena Louarn, Mikael Duval, ha
Jil Killevere, Kiyoshi Hara.

SAVET EO BET AN NIVERENN-MAN GANT :
Manaig Olier, Tangi Louarn, Gurvan,
Elena Riou, Herve ar Beg, Olier Ar
Mogn, Lomig, Joel Donnart, An Dis-
pluer, ur Stourmerez, Laguna, Silvi
ar Moal, Jil Killevere, Y.Fanch Ker
neiz, M.Fransoaz Troadeg, Ar Flaper
F.Kervella, Alan Al Louarn.

TRESADENNOU GANT : Michel Plessix,
Nono, Malo Louarn, Erwan Kervella.

FOTOIOU GANT : Louis Blonce, Yann
Gwilhamot, Thierry Escolan, S.A.V.B

RENEREZ AR GAZETENN : Manaig Olier.

Ar pennadoù sinet ne engouestlont
nemet ar re o deus savet anezho.

N.V.C.P.P.A.P. 62974

Kazetenn diskleriet hervez lezenn
ha tennet 800 skouerenn anezhi.

D'an 10 a viz Mae
1981 e oa 2 vreiz-
zhad harluet en I-
werzhon: H.Kerrain
ha B.Korbel. Dieub e
oant. D'an 10 a viz Mae
1982 e oa an 2 vreizhad
se e Breizh. E toull-
bac'h Roazhon e oant.

Kondaonet int bet
da 2 vloaz toull-bac'h
e miz Kerzu 1981, din-
dan Fanch Mitt., pa n'o
doa tapet nemet 1 bloaz
dindan Giscard."Peogwir
o deus komzet brezhoneg
el Lezvarn!" eme Herve
ar Beg e-barzh abadenn
"Liv an Amzer"."Nann, e-
me Maurice Briand, kan-
nad ar PS e Gwengamp,
peogwir n'oulont ket o-
ber o servij! Se zo na-
turel eta evit ur sokia
lour ezel eus Kevre
Gwirioù Mab-Den !

An aotrou Depute-
se a lare d'an 2 baotr
a-raok dezhe mont d'an
toull-bac'h : "Kudenn e-
bet evidoc'h, Herve a-
vat en do damant gant
ar PS." Ar paour-kaezh
soudard Briand en deus
peget dirak e ofiser
ministr ha laket da dre
men ul lezennig enep an
TPFA, benniget gant Her-
nu, a lez Kerrain ha
Korbel en toull.

Rene Bour, anarkour
graet gantañ taolioù
bombeziñ enep ur c'ha-
zarn, ur jañdarmiri, hag
ur Mirdi brezel bennak,
zo bet dieubet gant F.
Mitterrand. Herve, Bernez
perak n'hoc'h eus ket
plantet bombez ivez ?

Rene Bour, zo bet
laosket da vont goude
ouzhpenn 65 devezh yun,
ha nebutoc'h eget 38
kilo dezhañ. Herve, Ber-
nez ! Re lart oc'h da
vezañ laket er-maez !

An TPFA zo bet dis-
karet, met labourat a
reont c'hoazh. Lezennoù
zo enep Hersant, abaoe
1945. Met ne dalvezont
ket c'hoazh !

Hervez kont, tao-
lioù Rene Bour ne oant
ket oberoù politikel e-
vit e varnerien. Reoù
Bobby Sands ne oant ket
ivez evit Maggie That-
cher hag e mevelien.

Met biskoazh n'en
deus laret Fanch Mitt.
e tisplije dezhañ em-
zalc'h Thatcher 'keñver
Bobbie Sands hag e ga-
maradoù.

Gouarnamant Fanch
Mitt a oa a-du gant hi-
ni Thatcher enep hini
Arc'hantina. Met n'eo ket
evit goullenn e ve dieub-
bet eneo ar brizonidi
bolitikel.

Gouarnamant Fanch
Mitt. zo savet gant re-
où Europa enep da Ar-
c'hantina, ha krog da
gemer diarbennou ekono-
mikel. Enep d'an URSS
he deus aloubet Afga-
nistan ha sikouret di-
bennañ Sindikadoù Dieub
Pologn, diarbenn ebet.

An Tasmant.

Skolioù-meur

En em vodet eo stu-
dierien war ar
brezhoneg Skol-
Veur Roazon II ha Skol-
Veur Vrest e Gwengamp
da Gala-Mae 1982. Kom-
zet ez eus bet eus an
holl gudennoù a zo en
div skol-veur. Pouezet
ez eus bet war gudenn
kelenn ar yezh e Skol-
Veur Vrest ar bloaz-
mañ. Aet eo ar gaoz
ivez war al liamm a
vefe dav kaout etre an
div skol-veur a-benn ar
bloaz a zeu. Ha dre ma
vo sur a-walc'h un
aotreegezh (lisañs) a-
benn nebeut e Brest eo
poent prientif an
traoù. Adalek bremañ e
vo liammet studierien
Vrest ha re Roazon hag
e vo stourmet evit
kaout ur c'hCAPEB da
heul an aotreegezh.

Div skol-veur evit
ar memes stourm : hini
ar brezhoneg !

Kuzul Studierien ar
Rann Geltiek, Skol-Veur
Breizh-Izel.

Kuzul Studierien ar Ge-
vrenn Geltiek, Skol-
Veur Breizh-Uhel.

Ar c'hog gall o kanan

Klevet 'peus kaoz
eus "Difenn ar
galleg" ar c'ham-
pagn bras bet boulc'het
gant Radio-France, e
miz Mae ? Ne vefe ket
ken klañv-se ar galleg,
ar c'hontrol eo ; fao-
tañ 'ra dezhañ astenn
e c'halloud zoken, d'ar
broioù n'o deus tra da
welet gant ar yezh hag
ar sevenadur gallek, e-
giz Bro-Japan, Bro-
Vrazil, ... ha meur a
vro vihan m'emañ ar
galleg en e aes er-
no ive (digolonizañ pe
get !).

Evit Radio-Finis-
ter avat omp sur e vo
difennet ar galleg gant
tud a-zoare, ken bihan
e vo plas ar brezhoneg
e-barzh. N'eo ket gant
taboulinañ emañ ar gal-
leg hor yezh deomp-ni,
hor yezh veniget un ne-
beut mizioù hepken a-
raok kregiñ gant Radio-
29 e vimp laket da gre-
dif e vo graet war-dro
ar brezhoneg ha sevena-
dur Breizh en un doare
ampart. Piv oar ?
Moaien vefe difenn ar
galleg e brezhoneg...

Ronan-roger

Gant keuz ha gla-
c'har e kemenn
deoc'h UDB eo aet
Ronan kuit deuzouti.

Laouen-tre eo ar
PS o kemenn deoc'h ez
eus bet graet degemer
mat da Roger en o
zouesk.

Ar Flaper.

stourmit ganeomp

imp des Lices
13 rue de la Monnaie

Skriwit e-barzh